

KARMØY KOMMUNE
Postboks 167
4291 KOPERVIK

Kontakt saksbehandler
Susanne Eltervaag, 51568903

Vedtak om tillatelse etter forurensningsloven - vedtak om gebyr - avløp - Karmøy 102/240 - Bygnes - etablering avløpsrenseanlegg Kopervik

Statsforvalteren har vurdert søknad til Karmøy kommune om tillatelse utslipp fra nytt renseanlegg ved eiendom 102/240 i Kopervik. Med hjemmel i forurensningsloven §§ 11 jf. 16, 22 og 40 gis det tillatelse til utslipp av inntil 17 500 pe fra Kopervik tettbebyggelse på visse vilkår.

Det stilles krav om primærrensing av utslipp av rensset avløpsvann fra Kopervik renseanlegg til Karmsundet. Det er også satt enkelte krav til overordnet planlegging av kommunal avløpsvirksomhet, drift av ledningsnett og annen avløpsinfrastruktur, overvåking av resipienten og rapportering.

Vedtaket kan påklages innen tre uker.

Vi varsler gebyr for saksbehandlingen.

Statsforvalteren i Rogaland har mottatt en søknad fra Karmøy kommune om tillatelse etter forurensningsloven. Søknaden gjelder utslipp av kommunalt avløpsvann til Karmsundet.

Vedtak om tillatelse

Statsforvalteren i Rogaland gir Karmøy kommune **tillatelse** til utslipp av kommunalt avløpsvann fra Kopervik tettbebyggelse. Tillatelsen er hjemlet i forurensningsloven §§ 11 jf. 16, 22 og 40.

Det gis samtidig unntak fra krav om sekundærrensing, jf. § 14-8 i forurensningsforskriften. Avløpsvann skal gjennomgå primærrensing i henhold til forurensningsforskriften § 14-2 bokstav a.

Ved avgjørelsen om tillatelse, og ved fastsettingen av vilkår, er det lagt vekt på de forurensningsmessige ulemper ved tiltaket sammenholdt med de fordeler og ulemper som tiltaket ellers vil medføre. Prinsippene i naturmangfoldlovens §§ 8-12 er lagt til grunn som retningslinjer for beslutningen. Søknaden er også vurdert etter bestemmelsene i vannforskriften. Det stilles vilkår om tiltak for å begrense forurensning, og for å motvirke skader på det marine miljø.

Vedtak om gebyr

Gebyrets størrelse blir fastsatt av forurensningsmyndigheten i samsvar med forurensningsforskriftens § 39-4. Gebyrene skal samlet sett ikke overstige forurensningsmyndighetens kostnader ved saksbehandlingen. Ved fastsettelse av gebyrsats skal forventet ressursbruk knyttet til saksbehandlingen legges til grunn.

Arbeidet er vurdert å tilsvare gebyrsats 5 (sats gjeldende før 1. juli 2024), jf. forurensningsforskriften § 39-4. Karmøy kommune skal derfor betale et gebyr på **kr 77 800,-**, for Statsforvalteren sin saksbehandling. Vedtaket er fattet med hjemmel i forurensningsforskriften § 39.

Faktura vil bli ettersendt av Miljødirektoratet. Gebyret skal betales senest 30 dager etter fakturadato.

Klageadgang

Vedtak om tillatelse og saksbehandlingsgebyr kan påklages til Miljødirektoratet av sakens parter eller andre med rettslig klageinteresse innen tre uker fra melding om vedtaket er mottatt. En eventuell, begrunnet klage stilles til Miljødirektoratet, og sendes Statsforvalteren i Rogaland, postboks 59 Sentrum, 4001 Stavanger, eller til sfropost@statsforvalteren.no.

Frister

Tabellen nedenfor gir oversikt over frister for gjennomføring av tiltak som tillatelsen krever:

Tiltak	Frist	Referanse
Utarbeide/oppdatere miljørisikovurderinger av det samlede avløpssystemet	Årlig	2.6.1
Utarbeide/oppdatere tiltaksplan for å redusere tilførsler av overvann og annet fremmedvann til det kommunale avløpssystemet, samt vurdere behov for rensing av forurenset overvann	Årlig, innen 1. mars. Første gang året etter rensaneanleggets driftsstart	3.1.3
Dokumentere årlige utslippsmengder fra overløp	Årlig, innen 1. mars. Første gang i 2025	3.1.4, 11.2
Gjennomføre planlagte tiltak for å redusere innlekking av fremmedvann og utslipp fra overløp	Kontinuerlig	3.1.3, 3.1.4
Sanere overløp som er i strid med tillatelsen	Kontinuerlig	3.1.4, 3.2
Innføre systematisk kartlegging av utlekking fra ledningsnett Gjennomføre planlagte tiltak for å redusere utlekking	Kontinuerlig	3.1.5
Dokumentere ledningsnettets virkningsgrad	Minst hvert 2. år, innen 1. mars. Første gang i 2027.	3.1.5, 11.2
For utslipp som tidligere var regulert av kap. 13: Overføring til Kopervik rensaneanlegg eller oppgradert til primærrensing	Innen syv år etter driftsstart på nytt rensaneanlegg	3.2.3
Oppdatert framdriftsplan for bygging av anlegget og overføring av utslipp sendes Statsforvalteren (inntil anlegget er ferdig)	Årlig, innen 1. mars. Første gang i 2025	3.2.4, 11.2
Sende koordinater for utslippsledninger for rensset avløp og nødoverløp fra Kopervik rensaneanlegg	Innen 14 dager fra utslippsledninger er plassert i sjøen	3.2.5

Sanering av eksisterende utslippspunkt	Kontinuerlig	3.2.5
Sende inn forslag til resipientovervåkingsprogram	Innen 1. mars 2027, deretter hvert 3. år	7.1 og 7.2
Rapportering av overvåkingsresultater	Innen 1. mars, året etter gjennomført	7.3
Legge inn overvåkingsdata i Vannmiljø	resipientovervåking	7.4
Etablere system for vurdering av energiforbruk	31.12.2027	8.1
Rapportere avløpsdata til forurensningsmyndighetene via Altinn	Årlig, innen 1.3.	11.1
Rapportere driftsdata og vurdering av driften som vedlegg til Altinn-skjema	Årlig, innen 1.3.	7.3 og 11.2

Saksgang

Søknad

Statsforvalteren i Rogaland har en mottatt søknad fra Karmøy kommune om tillatelse etter forurensningsloven, samt tilleggsopplysninger i eposter av 15.07.2024 og 22.07.2024.

Søknaden gjelder utslipp av kommunalt avløpsvann tilsvarende 17 500 pe til Karmsundet, utenfor Kopervik. Kommunen planlegger å sanere eksisterende renseanlegg med utslipp til Karmsundet til ett felles avløpsrenseanlegg. Det søkes om unntak fra sekundærrensekravet på bakgrunn av en vurdering av resipienten som mindre følsom. Anlegget vil ifølge søknaden bygges som et flotasjonsanlegg, og det vil tilrettelegges for implementering av sekundærrensing ved fremtidige krav om dette.

Søknaden baserer seg på følgende dokumenter:

- Søknad 2023
- Vedlegg A – Resipientundersøkelse Karmsundet
- Vedlegg B – Hovedplan for avløp 2020-2027
- Vedlegg C1 – Planbeskrivelse 3037
- Vedlegg C2 – Planbestemmelser 3037
- Vedlegg D1 – Tiltak Kopervik – Nord fra nytt RA
- Vedlegg D2 – Tiltak Kopervik – Sør fra nytt RA
- Vedlegg E – Sammenfatning av målekampanje - analyseresultater
- Vedlegg F – Kostnadsoversikt investeringer

Karmøy kommune fikk den 25.07.2024 oversendt utkast til vedtak om tillatelse for kommentar. Kommunen hadde ingen merknader til utkastet eller til varsel om saksbehandlingsgebyr.

Forhåndsvarsling av søknaden

I henhold til forurensningsforskriften § 36-8 ble søknaden lagt ut til offentlig høring den 26.10.2023. Saken ble kunngjort i Haugesunds avis den 28.10.2023.

Innkommne uttalelser

Statsforvalteren mottok to (2) høringsuttalelser til forhåndsvarselet. Uttalene er oppsummert under.

Fiskeridirektoratet

Fiskeridirektoratet viser i uttale av 23.11.2023 til at det er registrert

- en lokalt viktig ålegressforekomst (i umiddelbar nærhet til avløpsledningen)
- flere viktige tareskogforekomster (i nærheten av avløpsledningen og utslippspunktet)

- svært viktige sandskjellområder (sør for utslippspunktet)
- den nordlige enden av rekefeltet «Skudefeltet» (sør for utslippspunktet).

Fiskeridirektoratet mener kommunens planer om å utbedre ledningsnett, sanere utslipp og etablering av renseanlegg (som fjerner mer av det organisk materiale, enn ved dagens situasjon) er positivt for bruks- og ressursområdene i området. Fiskeridirektoratet er enig med kommunen i at tiltakene vil bidra til at avløpsvannets negative påvirkning på resipienten trolig vil avta.

Når det gjelder selve utslippspunktet, mener Fiskeridirektoratet at det vil være en fordel for bruks- og ressursområdene at etablerte utslippspunkter opphører og at utslipp konsentreres og lokaliseres til ett utslippspunkt lenger fra land og på dypere vann enn dagens situasjon med utslipp nærmere land og på grunnere vann. Det vises til at gruntvannsområder er ofte svært produktive og har stor betydning sett i en større økologisk sammenheng. En bærekraftig forvaltning av kystområdene tilsier at man bevarer soner med verdifull eller høy biologisk produksjon. Fiskeridirektoratet ser det som svært negativt om viktige naturverdier ødelegges.

Fiskeridirektoratet anmoder Statsforvalteren om å stille vilkår om tilstrekkelig avbøtende tiltak mot oppvirvling og spredning av partikler i anleggsperioden dersom det gis tillatelse til etablering av utslippsledning og utslipp i sjø. Dette gjelder spesielt med hensyn til ålegressamfunn som er i umiddelbar nærhet til den del av utslippsledningen som skal graves ned i bunnsedimentene.

Fiskeridirektoratet har ikke innvendinger mot at tiltaket etableres.

Sør-Norges Fiskarlag

Sør-Norges Fiskarlag skriver i uttalen av 01.12.2023 at utslippspunktet ligger tett opp mot rekefeltet i Karmsundet og i områder det kan foregå notfiske. Det forutsettes at utslippspunktet og resten av ledningsnett ikke vil komme til hinder for fiskeriaktivitet. Sør-Norges Fiskarlag forutsetter videre at det blir satt tilstrekkelig krav til rensing som sikrer sjømattrygghet og at det ikke har negativ påvirkning på det marine liv.

Kommentarer fra søker

Etter forvaltningsloven § 16 har partene i en sak rett til å uttale seg før vedtak blir gjort. Karmøy kommune har fått mulighet til å kommentere innkomne uttalelser og utkast til tillatelse før vedtaket ble fattet. Kommunen hadde [ingen] merknader.

Statsforvalterens kommentar til innkomne høringsuttalelser

Statsforvalteren har ingen merknader til innkomne uttalelser, men viser til våre vurderinger og fastsatte vilkår i tillatelsen.

Avklaring med plan- og bygningsloven

Forurensningsspørsmål skal om mulig søkes løst for større områder under ett og på grunnlag av oversiktsplaner og reguleringsplaner, jf. forurensningsloven § 11 fjerde ledd. Området hvor nytt renseanlegg skal etableres inngår i *Detaljreguleringsplan for Bygnes, gnr. 102, bnr. 2 m. fl. Karmøy kommune. fl.¹*. Statsforvalteren anser at tiltaket er i henhold til planens formål.

¹ Detaljreguleringsplan for Bygnes, gnr. 102, bnr. 2 m. fl. Karmøy kommune (plan ID 3037). ikrafttredelse 18.06.2018

Miljøforhold

En sak skal være så godt opplyst som mulig før vedtak treffes, jf. forvaltningsloven § 17, naturmangfoldloven § 8 og forurensningsforskriften § 36-2.

Forurensning

Karmøy kommune søker om å etablere et flotasjonsanlegg for å overholde krav om primærrensing, og som vil tilrettelegges for utvidelse med sekundærrensing ved eventuelle fremtidige krav. Alle tettbebyggelser som er tilknyttet samme renseanlegg skal regnes som én tettbebyggelse i henhold til forurensningsforskriften kapittel 11 jf. § 11-3 bokstav k andre ledd. Kopervik renseanlegg vil samle utslipp fra seks eksisterende renseanlegg og ni delutslipp, jf. *Rensedistrikt RA Kopervik (Figur 1)*.

Utslipp av rensset avløpsvann planlegges på ca. 50 meters dyp, ca. 1,3 km fra strandsonen i Bygenesvågen. Urenset avløp fra eventuelle nødoverløp på renseanlegget vil trolig kunne føres ut via et dypvannsutslipp, dvs. en parallell linje som følger utslippsledning rensset avløpsvann. Dersom terrenget senkes, vil nødoverløpet derimot måtte føres til sjøen nedenfor anlegget sammen med overvannet. Det er per tidspunkt ingen kjente antropogene utslipp til Bygenesvågen.

Vannforekomsten

Utslipp fra planlagt renseanlegg vil gå til vannforekomsten Karmsundet-Kopervik², som er en *Beskyttet kystfjord*. Vannforekomsten har *moderat* økologisk tilstand grunnet målinger av bløtbunnsfauna og vannregionspesifikke stoffer. Kjemisk tilstand er *dårlig*. Vannforekomsten er i *ukjent grad* påvirket av punktutslipp fra industri (IED og ikke-IED), i *liten grad* av diffus avrenning fra fulldyrket mark og avløp fra spredt bebyggelse, i *middels grad* fra diffus avrenning av fra annen kilde (kjemisk forurensning) og fra punktforurensning fra renseanlegg 10 000 pe (organisk forurensning), og i *stor grad* av diffus avrenning fra industrier (kjemisk og organisk forurensning). Det er iverksatt tiltak.

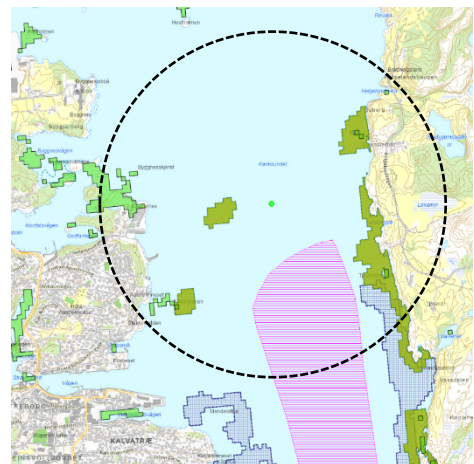
Naturmangfold

Naturverdier i sjøen

Utslipp til Karmsundet vil ha kort avstand til flere naturverdier i sjøen (**Figur 2**). Det er registrert en *lokalt viktig* ålegressforekomst³, flere *viktige* tareskogforekomster⁴, og *svært viktige* sandskjellområder⁵ nær utslippspunktet og

Figur 1 - Eksisterende renseanlegg (rød) og delutslipp (oransje) som skal samles til et felles utslipp (grønn) fra RA Kopervik (blå). Kartgrunnlag: Temakart Rogaland.

Figur 2 - Naturverdier i sjø. Tareskog (mørkegrønn), modellert ålegras (lysegrønn), registrert ålegras (stiplet grønn), skjellsand (blå), og rekefelt (rosa). Stiplet sirkel markerer ca. 1 km avstand fra antatt utslippspunkt. Kartgrunnlag: Temakart Rogaland 2024.

² Vann-nett: Karmsundet-Kopervik (0242040102-C) <https://vann-nett.no/portal/#/waterbody/0242040102-C>

³ Naturbase: Byggenesvågen. <https://faktaark.naturbase.no/?id=BM00104137>

⁴ Naturbase: Koparnaglen <https://faktaark.naturbase.no/?id=BM00102420>

⁵ Naturbase: Kopervik. <https://faktaark.naturbase.no/?id=BM00102622>

ledningstraseen. Utslippspunktet har også nærhet til den nordlige enden av rekefeltet «Skudefeltet».

Bygnesvågen ligger like utenfor området hvor Kopervik renseanlegg skal etableres, og er et grunnvannsområde påvirket av ferskvannstilsiget innerst i bukten. Statsforvalteren er kjent med at det er observert ålegress i Bygnesvågen. I Temakart Rogaland er det modellert, men ikke registrert ålegress her. Den grunne brakkvannsdelen gir i tillegg opphav til flere bløtbunnsarter, som børstemark, muslinger, vanlig flatøsters, hjerteskjell, blåskjell, sandskjell og O-skjell. De siste femten årene har stillehavsøsters forekommet i området, men holdes i sjakk ved hjelp av høsting av lokale.

Fugl

Området innerst i Bygnesvågen er et viktig område for vadefugler og hekkeområde for flere arter fugl med ulike vernestatus, deriblant sårbar ærfugl, hønsehauk, og fiskemåke, nær truet tjeld og rødstilk, og sterkt truet storspove. Bygnesholmane er ett av de siste hekkeområdene for terner i Karmsundet.

Anadrom fisk

Resipienten for utslippet er et viktig oppvekstområde for sjørret. Det er flere bekkeutløp med uavklart status for sjørret i resipienten. Vorråbekken, som ligger 1,5 km nordvest for utslippspunktet er en registrert sjørretbekk, men hvor det er registrert kulverter og vandringshinder oppstrøms.

Miljøovervåking

Undersøkelse av resipientens følsomhet

Kommunen har i forbindelse med søknaden gjennomført flere miljøundersøkelser i resipienten⁶ for å kartlegge resipientens følsomhet for eutrofi. Resultater viser at de biologiske kvalitetselementene bunnfauna og fjæresamfunn i gjennomsnitt er *svært god* og *god* tilstand, de fysiske-kjemiske støtteparameterne tilsvarer *god* tilstand, mens for de vannregionspesifikke stoffene er det enkelte overskridelser av EQS i både sediment og biota, og tilstanden vurderes derfor til *ikke god*. Vannforekomsten sin samlede økologiske tilstand vurderes til *moderat* tilstand. Den kjemiske tilstanden vurderes til *ikke god*, på bakgrunn av resultater av prioriterte stoffer i biota og sediment.

Hovedrapporten konkluderer med at resipienten kan vurderes som et *mindre følsomt* område. Når det gjelder tilstanden for de kjemiske undersøkelsene i sediment og marine organismer, vurderer konsulenten at disse ikke påvirker resipientens kapasitet å håndtere planlagte utslippsmengder, da de hovedsakelig tilfører organisk materiale og næringsstoffer fra avløpsnett. Det vises samtidig til at en mer sentral og dypere plassering av nytt utslipp trolig vil bidra til bedre spredning og fortykning av utslippet sammenlignet med nåværende utslipp. Resipientens evne til å håndtere den økte tilførselen av primærrenset kommunalt avløp fra inntil 17 500 pe vurderes derfor som god.

Strøm og hydrografi

Karmøy kommune har utredet et forslag til plassering av utslippspunkt for avløpsvann fra Kopervik renseanlegg. Renset avløpsvann skal ifølge søknaden slippes ut på ca. 55 meters dyp i Karmsundet, øst for Bygnes. Utslippspunktet vil erstatte flere grunne utslipp fra eksisterende avløpsrenseanlegg. Felles utslipp legges til et sentralt punkt i Karmsundet, og som har en bedre mulighet for spredning og fortykning av utslippet.

Strømmålinger ble utført i 2021, ved 30 og 55 meters dyp i Karmsundet. Ifølge målingene går strømmen i retning nord – sør ved 30 meters dyp, og nord/nordvest – sør på bunndypet. Det er påvist

⁶ Resipientundersøkelse i Karmsundet – Karmøy kommune 2021-2022, Hovedrapport, Åkerblå AS, 2023

tidevannsdominert og gjennomsnittlig sterk strøm. Strømmens retning stemmer overens med fjordens bunntopografi og orientering.

Det ble gjennomført hydrografiske målinger (temperatur, oksygen, siktedyp) og vannkvalitative målinger av næringssalter (fosfor, fosfat, nitrogen og ammonium) samt BOF₅ og pH ved tre stasjoner i Karmsundet i 2021-2022. Hydrografimålinger viser svært god tilstand for oksygen gjennom hele måleperioden, mens det for siktedyp i hovedsak er svært god eller god tilstand, med unntak av juni måned hvor tilstanden er moderat ved to stasjoner. Vannkjemiske analyser viser lave konsentrasjoner for nitrogen og fosfor, tilsvarende svært god tilstand for både sommer- og vinterverdier.

Utslipet fra RA Kopervik er modellert⁷, og tilsier at det vil være størst spredning mot nord og at konsentrasjonen ved bunn og overflate alltid er lav, og under 0,5 ‰. Innlagringsdypet for primærspredningen er mellom 22 og 43 meter, men kan nå overflaten ved lave strømhastigheter og lav sjiktning. I hovedrapporten⁶ vises det til at tidligere undersøkelser av biologiske kvalitetselementer i vannforekomsten nord for undersøkt resipient, og som viste dårligere enn god tilstand. Den nordlige delen av vannforekomsten fremstår som mer sårbar, ettersom den i større grad påvirkes av industri. Konsulenten vurderer allikevel påvirkningen på tilknyttede områder nord for resipienten å være liten fordi utslippet fortynnes tilstrekkelig.

Tiltaksrettet overvåking

I 2021 ble det gjennomført tiltaksrettet overvåking i Karmsundet⁸ på vegne av Karmøy kommune og åtte andre virksomheter. Rapporten gir også en oversikt over kjente kilder til utslipp i vannforekomsten. Overvåkingen inkluderte undersøkelse av blåskjell, sedimenter, bløtbunnsfauna og fjæresone. Kjemisk tilstand i blåskjell er vurdert som *ikke god* og for vannregionspesifikke stoffer i blåskjell er det ingen overskridelser for benzo(a)antracen og PFOA. Tilleggsvurderinger av miljøgifter i blåskjell viser at PROREF-verdiene for blåskjell er overskredet for to eller flere stoffer på alle de undersøkte stasjonene. For de prioriterte stoffene i sedimenter er det overskridelser for kvikksølv og flere PAH-forbindelser, og kjemisk tilstand er *ikke god* på seks av åtte stasjoner. For de vannregionspesifikke stoffene i sedimenter er konsentrasjonen av arsen, benzo(a)antracen, dibenzo(a,h)antracen, krysen eller pyren overskredet på seks av åtte stasjoner. Den økologiske tilstanden basert på bløtbunnsfauna er *god* for stasjon 1, 2 og 3, og *dårlig* på tre andre stasjoner. Den økologiske tilstanden basert på makroalgevegetasjonen er *god* for to stasjoner.

Statsforvalteren sin vurdering

En sak skal være så godt opplyst som mulig før vedtak treffes, jf. forvaltningsloven § 17, naturmangfoldloven § 8 og forurensningsforskriften § 36-2.

Formålet med utslippstillatelsen er å verne miljøet mot uheldige påvirkninger fra utslipp av kommunalt avløpsvann, og å oppnå god kjemisk og økologisk tilstand i den vannforekomsten som berøres. Tillatelsen setter krav om tilfredsstillende oppsamling, transport og rensing av avløpsvannet.

Rettslig grunnlag

Myndighet for behandling etter forurensningsloven

Statsforvalteren har ut ifra opplysninger som er gitt behandlet søknaden etter forurensningsloven § 7. Tiltakshaver plikter å unngå forurensing for ikke å forårsake nevneverdig skade eller ulempe. Dersom

⁷ Modellert spredning av kommunalt avløpsvann i Karmsund, Åkerblå, 23.11.2021

⁸ Tiltaksorientert vannovervåking etter vannforskriften i Karmsundet. Undersøkelser av blåskjell, sedimenter, bløtbunnsfauna og fjæresone i 2021, NIVA. <https://vann-nett.no/portal-api/api/ArchiveDocument/25816>

forurensingen kan medføre nevneverdige skader/ulempes, må det gjøres en vurdering av om tiltaket kan gjennomføres på visse vilkår jf. forurensingsloven §§ 11 og 16.

Bruk av beste tilgjengelige teknikker (BAT)

Våre vurderinger og krav er basert på prinsippet om bruk av beste tilgjengelige teknikker (BAT), jf. forurensningsloven § 2 nr. 3 og naturmangfoldloven § 12 om bruk av miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder.

Vannforskriften

Vannforskriftens § 4 om miljømål setter krav til at tilstanden skal beskyttes mot forringelse, forbedres og gjenoprettes med sikte på at vannforekomsten skal ha minst god økologisk tilstand og god kjemisk tilstand, jf. forskriftens klassifisering. Dersom tiltaket fører til at vannforekomsten endrer tilstandsklasse i negativ retning, vil det foreligge en forringelse. Miljømålene skal nås, og forringelse er ikke tillatt med mindre vilkårene for å gjøre unntak er oppfylt, jf. vannforskriften § 12.

Naturmangfoldloven

Ifølge naturmangfoldloven skal beslutninger begrunnes ut ifra hensynet til naturmangfoldet der dette er relevant. Beslutninger skal baseres på vitenskapelig kunnskap, men dersom dette ikke finnes, skal beslutninger baseres på føre-var-prinsippet. Naturmangfoldet gjelder arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, og effekten av påvirkninger. Kravet til kunnskap skal stå i et rimelig forhold til sakens karakter og risiko for skade på naturmangfoldet.

Vurdering av forurensning

Statsforvalteren vurderer det som svært positivt at utslippene fra flere eksisterende, mekaniske avløpsrensianlegg skal saneres og at avløpet blir overført til et felles rensianlegg i Kopervik. Avløpsanleggene faller i dag inn under forurensningsforskriften kapittel 13, mens avløpet skal i nytt rensianlegg gjennomgå rensing i tråd med krav i forurensningsforskriften kapittel 14. Bedre rensing og et dypere utslipp vil bidra positivt til å redusere den samlede belastningen i resipienten.

Karmøy kommune har utredet et utslippspunkt for rensset avløpsvann på ca. 55 meters dyp i Karmsundet. Dypvannutslipp fra nødoverløp vil følge den samme traseene. Ifølge kommunen vil normalt kun én av linjene være i drift, men begge vil ha større en hydraulisk kapasitet (305 L/s) enn kapasitet ved rensianlegget (260 L/s). Modellering av utslipp fra planlagt rensianlegg tilsier at avløpet vil innlagres på 22-43 meters dyp, men at det ved lav sjiktning og lav strøm kan oppstå gjennomslag til overflaten av svært fortynnet avløpsvann. Utslipet vurderes på denne bakgrunn å utgjøre en liten forurensningsfare.

Vurdering etter vannforskriften

I henhold til målene i vannforskriften § 4 jf. §§ 8-12 skal vannforekomster beskyttes mot forringelse, forbedres og gjenoprettes med sikte på at vannforekomstene skal ha minst god økologisk og god kjemisk tilstand.

Vannforekomsten Karmsundet-Kopervik har *moderat* økologisk tilstand grunnet vannregionspesifikke stoffer. Vannforskriften er tydelig på at nye utslipp bare kan tillates dersom vilkårene i § 12 er oppfylt. I Statsforvalteren sin vurdering av om det kan tillates nye utslipp av rensset avløpsvann har vi lagt vekt på de vurderinger som er gjort av resipientens følsomhet, og som konkluderer med at organiske utslipp fra nytt rensianlegg ikke vil medføre en forringelse av de parameterne som gir utslag for den økologiske tilstanden. Videre har vi vurdert at tiltaket medfører at eksisterende utslipp av avløpsvann samles til ett felles utslippspunkt, og vil bidra til bedre spredning og innlagring av utslippet i

Karmsundet, sammenlignet med dagens situasjon. Utslipp fra nytt renseanlegg vil i tillegg medføre at avløpet renses bedre enn de mindre, eksisterende avløpsrenseanleggene. Utslipp av avløpsvann vil derimot på sikt øke noe fra dagens belastning. Vår helhetsvurdering tilsier allikevel at utslippet i liten grad utgjør en risiko for forringelse av vannforekomsten og de parametere som medfører moderat økologisk tilstand. Vannforskriften vurderes derfor ikke å være til hinder for etablering av nytt avløpsrenseanlegg.

Vurdering etter naturmangfoldloven

Utslipp som ikke innlagres og spres i dypområdene kan utgjøre en risiko for forringelse av nærliggende, grunne områder. Utslipp av rensset avløpsvann vil ha lavt innhold av suspendert stoff og vil ifølge modelleringer fortynnes raskt og i liten grad nå overflaten. Den største risikoen for forringelse av natur grunnet nedslamming og overgjødning vurderes derfor å være grunnet eventuelle nødoverløp til de grunne områdene i vest Bygenesvågen. Kommunen skriver i søknaden at terreng høyden for renseanlegget legger forutsetninger for om nødoverløp kan slippes til dypvannsutslipp i Karmsundet eller om det må ledes sammen med overvann til den lokale resipienten utenfor anlegget. Statsforvalteren kan ikke akseptere at urensset avløp som følge av nødoverløp slippes ut til Bygenesvågen, og forutsetter at det prosjekteres løsninger hvor nødoverløpet føres til dypområdet. Det vises her til Bygenesvågen sin funksjon for mange arter, deriblant for hekkende fugl.

Vurdering av bruk av beste tilgjengelige teknikker (BAT)

Standard renskrav for tettsteder med belastning på 17 500 pe og som ligger til mindre følsomt område er sekundærrensing, jf. § 14-8 i forurensingsforskriften.

Karmøy kommune søker unntak fra sekundærrensingskravet, og skriver at det vil være krevende å forsvare investering i kostbar sekundærrensing uten at det kan påvises en tilfredsstillende miljøeffekt, og som vil belastes abonnementene jf. selvkostprinsippet.

I henhold til forurensningsforskriften § 14-8 «Utslipp til mindre følsomt område» kan Statsforvalteren fastsette mindre omfattende rensing enn sekundærrensing for kommunalt avløpsvann fra tettbebyggelse med samlet utslipp mellom 2 000 og 10 000 pe til elvemunning eller mellom 10 000 og 150 000 pe til sjø forutsatt at

- a) resipienten kan klassifiseres som mindre følsom, jf. kriteriene i kapittel 11, vedlegg 1 pkt. 1.1.
- b) utslippene minst har gjennomgått primærrensing.
- c) den ansvarlig gjennom grundige undersøkelser kan vise at utslippene ikke har skadevirkninger på miljøet.

Statsforvalteren sin vurdering av det enkelte punkt

- a) Utslipet fra renseanlegget i Kopervik ligger på kyststrekningen Lindesnes – Grense Jakobselv, med unntak av Grimstadvjorden, og er dermed i et område som er karakterisert som mindre følsomt i henhold til kriteriene i forurensingsforskriften. Kystområdet øst for Karmøy er av kommunen vurdert til å være en mindre følsom resipient. Utslippets påvirkning er vurdert etter § 8 – 12 i naturmangfoldloven.
- b) Renseanlegget er planlagt som et flotasjonsanlegg og skal oppfylle kravet til primærrensing, samtidig som det skal settes av tilstrekkelig areal for å oppgradere anlegget ved eventuelle fremtidige krav.
- c) Undersøkelser av områdene hvor utslippet er planlagt viser en resipient i et beskyttet kyst/fjord-område som har god vannutskiftning, som ikke viser særlige tegn på eutrofiering eller oksygenvinn. Det forventes heller ikke at området i særlig grad vil bli negativt påvirket som følge av utslippet av avløpsvann.

Samlet vurdering

Forurensningsloven § 11 angir at forurensningsmyndigheten, ved avgjørelsen av om tillatelse skal gis eller ikke og ved fastsettelse av vilkår, skal legge vekt på de forurensningsmessige ulemperne tiltaket vil medføre sammenholdt med de fordeler og ulemper som tiltaket ellers vil medføre. Dette gir uttrykk for en skjønnsutøvelse som er tillagt forurensningsmyndigheten. Det skal legges stor vekt på forurensningsmessige hensyn, men også andre hensyn skal være av betydning, deriblant økonomi. Innføring av sekundærrensing er et kostbart tiltak, og vil medføre vesentlig økte kostnader i form høyere vann- og avløpsgebyrer for abonnentene til Karmøy kommune. Kopervik tettbebyggelse vil ved sammenkobling av eksisterende avløpsrenseanlegg tilsvare over 10 000 pe (BOF₃) til sjø, og blir dermed å anse som en større tettbebyggelse. Undersøkelser gjennomført i resipienten tilsier at resipienten er mindre følsom for eutrofi.

Statsforvalteren har i vurdering av søknad om unntak fra sekundærrensing blant annet vurdert kommunens kostnader opp mot miljøgevinsten. I vurderingen har vi også lagt vekt på at Karmøy kommune i søknaden er tydelige på at det vil være vanskelig å akseptere økte kostnader som følge av vilkår om sekundærrensing, samtidig som sekundærrensing vil medføre større ressursbruk, økt bruk av kjemikalier og dermed lavere miljøgevinst. I den aktuelle saken skal etableres et nytt avløpsrenseanlegg, og hvor det ifølge søknaden er planlagt å legge til rette for mulighet for sekundærrensing. Etablering av et nytt avløpsrenseanlegg i Kopervik vil ta flere år før det kommer i drift. Statsforvalteren har etter en vurdering av konsekvenser ved å unnta krav om sekundærrensing kommet til at det er rimelig å stille krav om primærrensing av avløp fra Kopervik renseanlegg, men presiserer at det er viktig at det planlegges for mulighet for å iverksette ytterligere rensing tilsvarende sekundærrensing når eventuelle nye minstekrav til rensing trer i kraft, jf. vilkår 3.2.1 siste ledd. Kommunen må forvente at nye, strengere minstekrav til rensing kan innføres med relativt korte frister. Etter endringer av EUs avløpsdirektiv vil nye krav om sekundærrensing med sannsynlighet måtte innføres for alle anlegg med utslipp over 1000 pe til sjø og ferskvann. I forslag til nytt avløpsdirektiv er det foreslått en frist for å etterkomme nye krav på 12 år etter dette vedtas. En omlegging til sekundærrensing vil kunne medføre ytterligere kostnader for kommunen, samtidig som det kan medføre at anlegget ikke overholder forurensningsforskriftens minstekrav. Det er derfor viktig at Karmøy kommune tidlig planlegger for hvordan eventuelle nye minstekravene til rensing skal etterkommes på Kopervik renseanlegg.

Beskrivelse av vilkår

Rensekrav

Kommunen skal påse at dagens nivå på rensing opprettholdes i anleggsfasen inntil nytt renseanlegg er bygd og kan settes i drift jf. vilkår 3.2.3. I søknaden vises det til at kommunen planlegger for en trinnvis overføring av avløp fra eksisterende renseanlegg til nytt anlegg (**Tabell 1**). Når det gjelder overføring av avløpsvann fra Skjærsund er planene per tidspunkt ikke avklart. Kommunen forklarer at området ikke ligger innenfor rammen i gjeldene hovedplan, men er et tiltak som trolig kommer med i neste periode. Statsforvalteren gjør kommunen oppmerksom på at avløpsanlegg som tidligere har vært regulert etter forurensningsforskriften kapittel 13 skal oppfylle de samme kravene som Kopervik renseanlegg innen syv år etter driftsstart. Kommunen må derfor sørge for at avløp fra de eksisterende anleggene innen fristen på syv år er tilkoblet nytt renseanlegg eller at det er iverksatt tiltak for å overholde primærrensekravene.

Tabell 1 - Trinnvis overføring av avløp til Kopervik renseanlegg.

Trinn	Overføring avløp	Estimert overføring jf. fremdriftsplan
1. trinn	Torrvika/Tusneset - Gofarneset	2027
	Godfarneset - RA Kopervik	

2. trinn	Fiskå – Husøy	2030
	Husøy – Håvik	
	Håvik – Vorrå	
	Vorrå – RA Kopervik	
3. trinn	Røyksund	2034
4. trinn	Skjærsund	Uavklart

Prøvetaking

I henhold til forurensningsforskriften § 14-11 skal det tas representative prøver av avløpsvannet. For å fange opp variasjonen i utslippene fra avløpsrenseanlegget, deriblant utslippet i maksuke og overløp, er det viktig å ta nok prøver. Det å ta flere prøver øker også sannsynligheten for å fange opp eventuelle avvik og mislykkede prøver der krav ikke overholdes. I tillegg vil det gi en mer riktig utregning av stoffmengder, som igjen vil gi et mer nøyaktig estimat på rensegraden. Statsforvalteren stiller krav om at 24 døgnblandprøver i året er nødvendig for å få et godt vurderingsgrunnlag. Dette er krav i forurensningsforskriften § 14-11.

I forurensningsforskriften § 14-11 stilles det krav om at det skal tas akkrediterte prøver av avløpsvannet. Kopervik avløpsrenseanlegg må derfor bygges for å kunne ta akkrediterte prøver.

Avløpsslam

Avløpsslam (råslam) er å betrakte som en overflødig fraksjon oppstått ved rensing av kommunalt avløpsvann, og anses derfor som et avfall i henhold til forurensningsloven § 27. Dette innebærer at avløpsslam skal håndteres i tråd med avfallsregelverket. Kopervik avløpsrenseanlegg har ikke eget mottak for eksternt slam. Slam produsert på renseanlegget transporteres til en ekstern mottaker for behandling og utnyttelse av slammet. Kommunen opplyser om at en slik avtale vil utarbeides på et senere tidspunkt. Det er ikke tillatt med behandling av slam ved Kopervik avløpsrenseanlegg. Karmøy kommune er ansvarlige for å sikre at avløpsslammet blir håndtert i tråd med avfallsregelverket og de krav som følger av forurensningsloven § 32 og tillatelsens vilkår 5, jf. vilkår 5.2.

Miljøovervåking

Statsforvalteren har satt krav til resipientovervåking i tillatelsens vilkår 7. Karmøy kommune skal overvåke resipienten etter forurensningsforskriften og etter vannforskriften. Overvåking etter forurensningsforskriften skal skje i nærheten av utslippspunkter hvor avløpsvann fra Kopervik tettbebyggelse avlastes til en resipient og dokumentere effekten av utslippet. Utslipp kan være resipienten for rensset avløp, urensset avløp fra nødoverløp, eller resipienter som anses som hensiktsmessige å overvåke grunnet overløp fra pumpestasjoner eller lekkasjer.

Overvåking etter vannforskriften skal skje lengre unna utslippspunktene og skal dokumentere tilstanden i resipienten etter samlet belastning. Karmøy kommune må utarbeide et program for overvåking som er i tråd med kravene i denne tillatelsen.

Det skal gjennomføres resipientundersøkelser hvert 3. år, og første gang senest ett år etter det nye renseanlegget på Kopervik er satt i drift.

Drift og vedlikehold av offentlig ledningsnett og avløpsinfrastruktur

Utslippstillatelsen regulerer alle utslipp av avløp fra Kopervik tettbebyggelse, og stiller derfor også enkelte overordnede krav til kommunens planlegging og drift av det offentlige avløpssystemet. Kommunens måloppnåelse for drift er langsiktige, og krav vil ikke nødvendigvis oppnås på kort sikt. Vi har vurdert at det er formålstjenlig at kommunen selv tallfester detaljerte funksjonsmål for

ledningsnett, samt velger hensiktsmessige tiltak for å nå de langsiktige, overordnede målene, ut fra nåværende status og utfordringenes omfang.

Det stilles blant annet krav til at kommunen skal ha oversikt over det totale avløpssystemet sin belastning (jf. vilkår 1.1) og at det skal foreligge en miljørisikovurdering for alle kilder til utslipp på avløpssystemet (jf. vilkår 2.6.1). Det stilles også krav til at kommunen skal iverksette tiltak for å imøtekomme eventuelle utfordringer tettbebyggelsen har med tilknytning til offentlig avløpsnett (jf. vilkår 3.1.1), ledningsnettets tilstand (jf. vilkår 3.1.2), tilførsel av fremmedvann og overvann (jf. vilkår 3.1.3), overløp (jf. vilkår 3.1.4) og virkningsgrad (jf. vilkår 3.1.5). Prioritering av tiltak skal inngå i kommunens hovedplan, og denne planen skal revideres regelmessig (jf. vilkår 2.7).

Kommunen må dokumentere, og jevnlig vurdere og evaluere, om tiltakene er tilstrekkelige for å sikre tilfredsstillende funksjon og tilstand på kort og lang sikt. Dette skal dokumenteres ovenfor Statsforvalteren jf. vilkår 11.2.

Konklusjon

Statsforvalteren har vurdert om det kan gis tillatelse på visse vilkår etter vurdering av opplysninger i søknader av 06.07.2023, og av andre opplysninger som har kommet frem under behandling av søknaden.

Ved avgjørelse av om tillatelsen skal gis og ved fastsetting av vilkår, er det lagt vekt på de forurensningsmessige ulempene ved tiltaket, sammenholdt med de fordeler og ulemper tiltaket for øvrig vil medføre. Vurderinger av etablering etter naturmangfoldloven §§ 8-12 jf. § 7 tilsier at naturen kun i begrenset grad vil bli negativt påvirket. Flere utslipp som går mer eller mindre urensset ut i resipienten i dag blir sanert og overført til nytt anlegg. Dette vil uansett være et positivt tiltak for resipienten. Statsforvalteren finner derfor å kunne gi tillatelse til utslipp etter forurensningsloven.

Selv om utslippene er innenfor de fastsatte grenser i tillatelsen, plikter kommunen å redusere utslippene så langt som mulig uten urimelige kostnader. Det samme gjelder utslipp av forurensningskomponenter som det ikke er fastsatt grenseverdier for gjennom særskilte vilkår.

Med hilsen

Kirsten Redmond Kristiansen (e.f.)
fagleder forurensing

Susanne Eltervaag
rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Vedlegg

- 1 Utslippstillatelse etter forurensningsloven for Karmøy kommune til utslipp av kommunalt avløpsvann